

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Official newspaper published daily except Sundays and holidays,
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Entered by Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 26, 1914, under No. 1479.
Postage for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПОДПИСКА НА ГОД:	
One Year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six Months	3.75	На шість місяців	\$ 3.75
Three Months	2.00	На три місяці	\$ 2.00

Single Copy 10 Cents
Retail Price 10 Cents

Advertising Rates: \$10.00 per line per week
Special Rates on Application

Address: "СВОБОДА", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Робітничко-селянська..

(Від спеціального кореспондента "Свободи").

КУЦАН.

Найбільше домі — це харківська Східна спілка, шість жерти. Цікаво побачити в міській раді Лупини, латині всіх вас. Та се ж з латини мова вмерла! (С. Чернисиюк, "Світ", драм. маза).

В найближчій об'язковості членів комуністичних партій СССР, як відомо входить шість гривень за домашнім життєм одним одним. Крий Боже, чи не це членів соргінати спотри режиму, призначеного зверху московськими владними для кожного з родових членів партії. Без жадного потурання винуватого буде викинуто з партії, себто позбавлення всіх привілеїв, сполучених з перебуванням у всій новітній дворянській касті. Викладається за такі справи річні, як н. пр. навідування членом партії, або його жінкою, чи дітьми церкви Божої, виконанні релігійних обрядів, держанні в хаті святих образів (ікон), байдужість до партійних інтересів, знайомство й товаришування з некоммуїстами й т. д., за п'яництво, розпусту й т. інше.

А як же живуть "самі" себто робітничко-селянські "вожди, — вони ж правительство". Від вського родового члена партії, звичайно заборонено відкривати завісу за лаштунки совітського Олімпу, і навпаки — наказано всім бути певними, що всі оті Зиновієві, Камєніні, Сталіні, Луначарські й т. д. се найвищі вершини правительств, яким за турботами про робітничі й селянські часті нема часу думати про свої вимоги, кажучи вже про якісь забави, такі привабливі для звичайного смертного. Се ж генії, святі люди, есхимини, яких доля поставила на сторожі "пролетаріатів усіх країн!"

Ми не належимо до московських привілеєваної касті нової аристократії, тому не зв'язані кастовою дисципліною, отже можемо дозволити собі, хоч трохи відхилити ту таємничу завісу на Олімпі й розповісти читачам кілька фактів владки.

Пригадаємо, до революції виходить у Петербурзі під редакцією чорнотинця і педераста кіт. Мецгерського тижневик для селян (під назвою, коли не зрадила пам'ять, "Воскресний День"). Назву тую було прикрашено таким малюнком: се, в кабінеті, за бюрокром сидить при світлі гарячої Микола II і шось пише, під малюнком напис: "Все спить, один Батькошкар Цар не спить і трудиться на благо своїх верних подданик".

Ще згадка спала нам на думку, коли ми читали про те, як подорожують червоні царки Троцький л. пр., має спеціаль-

ний панцирний (гваранція від податків "верних подданик") подяк, споруджений з таким вигодним (хужі, якусове вигодним, ванни окремі салюни для жінок дітей, гувернерів, цілий штат прислуг, крім охорони, звичайно, і т. ін.), яких не має жадного король у свій світ. Що до другого царка, Зиновєва, то "себ" чи найбільш богури, як Троцький (знає ніч не має жад іста) то унікає подорожувати потягом, хочоб і панцирним, а переїздить з Петербургу до Москви (поза сим каз боїться десь поїхати) особливо спорудженим вагону, рівному, якому по вигодах так само не має нічого в світі. Коли Троцькому заважали, якось, то робітники нарікають на нього за такі розкоші, то він одповідає: "Плявати я хотів! Я працюю день і ніч (!), і мені потрібні вогні!" (Виходить, що робітник і селянин не працюють, тому пухнуть з голоду) "Таваріч" Зиновєв, гладкий, як кабан, вищепені, здогаданий найбільшими кравами, возить завжди з собою в авті драчі чоботи, штани, френч й кашкет. Коли чутко запитав його навіщо таке драво, він посміхнувшись думав відповісти: "Да все ж для тех ідіотів (себто робітничкі), Не виступати мені главою пролетарського Інтернаціонала, з речами перед пролетаріатом во франк!" Що се факт, а не анегдота можна пересвідчитись, переглядаючи образки літостранних часописів, де часом трапляються фотографії цього поважного пуриса в домішній обстанові і перед робітничою аудиторією. Воїстину даба про доброту своїх підданик.

(Копєнь буде).

... М. Д.

БОРОТЬСЯ.

Все чаще й чаще попадають до української радянської преси факти, які свідчать, що в Москві думають старими, "всеросійськими" шаблонами, що в головах московських діячів "самоозначення включно до відділення дивним дивом передляється з намаганням наложити свою руку абовою народно на всі сторони і прояви народного життя в поодиноких республіках. Пр те знаходимо пару нових доказів у статті Я. Ряпо, л. н. ч. 4-та Всесоюзна Народа Наркомосів, у харківських "Вістях" з 11. 11. ч. 1.

На тій нараді обговорювались між іншими справи організації загально-союзних наукових об'єднань. Наркомосів РСФРР виступив за проект заснування наукових загально-союзних товариств з центру, в централістичному порядку союзного законодавства. Цей проект зустріч за сторони представників України рішучий протест, бо засновані в такий спосіб товариства були б фактично російськими, і на Україні, де багато російської професури, набрав би характеру організації російської професури проти української.

"Таке немилуче розведення наукових відд УСРР. — пише Ряпо небажане, бо дезорганізувало культурне об'єднання всіх сил на Україні. Тому з боку УСРР, висунуто пропозицію іти шляхом означення її створення таких об'єднань з низу, спочатку в масштабі кожної республіки, а потім уже зайняти спосіб федеративні та об'єднання".

Другим питанням на цій нараді з приводу якого УСРР розширилась зі своєю старою сестрою РСФРР. Це питання про основні принципи освіти. В проекті Наркомосів РСФРР до основних принципів освіти, щодо мав бути обов'язковим для всіх союзних республік визначено навіть такі деталі й подробиці, як встановлення освітньої системи, мережі професійних шкіл та наукових установ і т. п.

"Канцб ухвалити такі деталі проекту — пише Ряпо — це ми одобривши у Наркомосів республік шість іншій об'язковості. Ухвалити їх, ми не мислимо повинні створити союзний просвітний орган, що повинен ці складні справи промірежу установ, шкільні ланки й програми та системи розгляда-

ти й вирішати. А це значить утворення союзного Наркомосів, тоб-то порушення конституції!"

На це представники України не згодились і обстоювали свої основні принципи в освітній діяльності, в межах, в яких могли б проходити творчість і законодавство окремих республік в освітній галузі", та які не йшли до утворення союзних органів освіти. В цьому дусі був сконструований також український проект по цьому питанню.

З огляду на різницю поглядів нарада постановила передати цю справу на обговорення партійній освітній нараді. Цікаво також увага Ряпо про те, що на нараді з Україною в більшому порозумінні йшла в борючись, але далі від них стояли Наркомосів автономних Республік. З цього вийшло, що Україна в поборовавши центральні струї, які дуть з Москви не може числитися на автономній республіки, що входить в склад Росії.

Отже Україна бориться проти московського централізму і в межах союзної конституції обстоює свою державні права.

До фактів цієї оборони треба зачислити також опротестування прокуратурою УСРР, правля про порядок оплати робіт на гірничих промислах відбуд над землі, виданих ВР НГ, і НКФ РСРР. На підставі цих правил платити за землюстрій стягається в порядку постанови Р.Н.К. Російської б. Ф. С. Р з огляду на те, що постанови РНК, РСФРР, не поширюються на Україну, прокуратура України загалі правила ВК, ухвалила цей-то зрр опротестував президія ВУЛВК ухвалила цей протест і припинила чинність тих правил на Україні, прохочини Ц.В.К. РСРР, скасувати їх.

Це вже не перший випадок, що в Москві видають ріжні правила і розпорядки, які або втручаються у внутрішні справи поодиноких союзних республік, або поширюють функції Російської Соц. Фед. Рад Республік на інші рівноправні держави прокуратура України, в собі комарс судівництва Скрипника, вже кілька разів опротестувала такі правила і розпорядки, а отсе маємо свіжий протест. Не тільки як вони приймаються в Москві, чи з тих протестів, що небудь виходить?

Змаганнями України забезпечити собі в рамках союзної конституції повну свободу улаштувати своє життя згідно з місцевими обставинами і потребам, треба пояснити також факт організації відокремлення професійного робітничого руху на Україні, яке сталося на недавньому з'їзді професійних спілок у Харкові.

Досі керівництво професійним рухом на Україні відбувалося з Москви, через Українське бюро Всеросійської Центральної Ради проф. спілок і через Ц. Р. Бюро та улюблених Ц. К. поодиноких спілок. Тепер вищим органом професійного руху на Україні визнано всеукраїнські професійні з'їзди утворено Всеукраїнську Рад професійних спілок і Всеукраїнські Комітети для поодинокого роду професійних спілок. Розуміється само собою, що при цьому додержується професійного роду в цілій союзі радянських республік, а положення про всеукраїнські центри професійного роду мають авторитетність Всесоюзним З'їздом професійних спілок.

При отворенні всеукраїнського з'їзду професійних спілок у Харкові, на якому передано отсю реформу, вилососив привітну промову голова ради Народних Комісарів України, Чубар в якій знаходимо оті змінені слова:

"Ми зробили велике перебування нашого соціалістичного радянського устрою, ми будували спілку Радянських Республік, які мають право вільного виходу із цієї спілки; утворенням цього союзу ми це більше змінили наші радянські республіки; утворенням Української Ради професійних спілок ми сподіваємося, що змінимо це більше радянськю владу на Україні".

З уваги на ту ролу, яку виграє робітничо в державному житті України, організації обособлення українських професійних спілок на Україні, які начислюють 1,174,000 членів вляччись зміщеням радянськю владу на Україні, одночасно являється скріпленням П державної окремішності, що не може не збільшити сили її відпорності супроти централістичних змагань Москви

Н. Н.

Dec 31/24	16,502
Dec 24/24	9,917
Dec 14/24	16,407
Dec 7/24	9,200
Nov 30/24	25,607
Nov 23/24	16,200
Nov 16/24	9,050
Nov 9/24	16,059
Oct 31/24	8,968
Oct 24/24	16,048
Oct 17/24	8,954
Oct 10/24	15,952
Oct 3/24	8,900
Sept 26/24	15,755
Sept 19/24	8,750
Sept 12/24	15,748
Sept 5/24	8,742
Aug 29/24	15,725
Aug 22/24	8,720
Aug 15/24	15,700
Aug 8/24	8,580
Aug 1/24	14,790
July 25/24	7,663
July 18/24	12,427
July 11/24	5,883
July 4/24	11,815
June 27/24	5,124
June 20/24	12,237
June 13/24	5,058
June 6/24	12,080
May 30/24	4,451

В повислій шпальті офіційного органу У. Н. Союзу, планувателі домієвої кампанії ренорданій департаменту У. Н. Союзу буда виважені уступ кампанії і зріст членів організації в формі терміну.

В надії, що Вн. Членів і Членкинь будуть старатися, щоб рівнобіжно з дати підписанося і число об'єднаних до організації і дати предняних до організації підпис єх повільної кампанії, клячемо всіх до успішної організації праці, до придування нових членів після розсланих до відділів інформації.

К. Купчинський
рекордовий секретар

Регістраційний проект проти імігрантів.

В конгресі внесено наріжтє здавна заповідуваний законопроект про реєстрацію чужинців. Колиб проект став законом, то всі чужинці, себто всі імігранти, які не стали громадянами Злучених Держав, малиб обов'язок записувати у відповідних урядових бюро своє місце перебування та кожду зміну своєї адреси. Цілий просір Злучених Держав мавби бути встановлений якийсь уряд (приміром, пошта) для прийняття реєстрації. Кождий чужинець мавби бути обов'язковим до реєстраційного уряду свого округу або суверенного округу й записатися в ньому що найменше раз до року та при кожній зміні свого місця осідку. Кождий державний від уряд повинен реєструвати, як була його легітимізаційною картою; він мавби обов'язок показати її на кождо домашнє агентство департаменту судинства, департаменту праці або якогонебудь поліційного управління, департаменту праці або одержавної служби горюжанських паперів. З хвилею, як чужинець ставби громадянином, його обов'язок реєстрації кінчавби. Властивість готелів та кождат для вникаюми малиб допитуватися за такими картами та доносити урядови про час приїзду кождого чужинця.

Очевидно, з такою реєстрацією получені великі кошти. Частину цих коштів поносилиби самі реєстри, які малиби платити по 10 доларів за першу, та по 5 доларів за кожду слідуючу реєстрацію; до цього конгрес мавби додати і скаргу на перший рік пів мільона доларів.

Так представляється в годовичних начерках законопроект про реєстрацію. Щоби його як сай оцінити, треба розглянути вперед, з яких основ він виходить та які цілі він має осягнути.

Самий автор цього законопроекту говорить, що шдло цього закон є вратувати Америку перед затіями зі сторони чужинців. Він каже, що в Злучених Державках живе тепер коло 7 мільонів чужинців, які навіть не вникали перших паперів і через те не мають автор ставати американськими громадянами. Багато з них, каже автор проекту, моглиб стати американськими громадянами, але вони не хочуть ними стати; вони хочуть дістати від американського уряду, все, що можна; і все таки вони вірні чужим урядам. Вони роблять ту гарні долари, живуть центрами і віднаслідок рік-річно 400 мільонів доларів поза край. "Вони живуть у сьому краю чужинцями, користають з правної захорони нашого прапора, але прецінь, які могли, то стягнули свій прапор і змінилиби".

Таке каже конгресмен Асєл, котрий подав сей проект. Не треба довог вчитуватися в його слова, щоби побачити тут луду, яка майже до божевільа боїться вського чужинця, вського, який не такий, як пан Асєл. Конгресмен Асєл бачить довокла лише саму зраду Америки. Для нього мірою порядності є горюжанські папери, дарма, що люди часто не вибирають горюжанських паперів не з ненависті до американських порядків, але з простого ліниства, з того самого ліниства, через котре врожєні Америціци не йдуть до голосування, хоча голосування вимагає багато мєчє труду, як вибранє горюжанських паперів. З групи фашліани є становище, немовби кождий чужинець був ворогом американського прапора. Як Америка вивопила війну Німеччині, то ми мали факт невольності супроти американського уряду, але розмірн таких непослухів було більше серед урядових Американців, як серед чужинців без горюжанських паперів. Браття Бергдоли не були ніякими чужинцями без горюжанських паперів; се американські врожєні, та ще й такі, які Америціки можуть заарештувати мільони Вєсї обов'язковим імігрантів за невольність Америці се нефашліані брехні.

Наріжтє на імігрантів, що вони висилають гроші до старого краю, може бачи людина, яка не може, але не хоче розуміти людської луді. Що може бути більше природним, як те, що імігрант, добившись кількох центів, більше частину свого заробку своєї родині в старому краю? Вартаби спитати конгресмена, в який спосіб се шкідить Америці? Вивозити з Америки капітал? Так вона як таке має капіталу за багато. Шкідить се може Америці, що во всігї їде сама Америка як багата країна та добродійлих других країн? І пощо нарижати на імігрантів, що вони осаджують? Хтож инич учить імігрантів на кождому кроці про потребу осаджування, як не шій суспільний та господарський устрій Америці?

Як бачимо, законопроект виходить зі злодеяння, що люди Злучених Держав діляться на чортів і анґєлів. Чорті навідувати Америку, висилають гроші поза край, хочуть стягнути американський прапор, хочуть повалити американську конституцію. Анґєли — се ті другі, які вірні Америці в мирі і війні, які поважали американський прапор та готові обороняти американські порядки. Таке розділювання людей на анґєлів і чортів належить до діточих казок для 5-літніх дітей. Для 6-літніх дітей такі казки знають діточі, 10-літні діти звичайно вже добре знають, що люди діляться на чорних і на білих немозжа. В всі люди більше краді або персті або сірі. І не ставе людина з чорної білої, коли дістане американське горюжанство.

Законопроект Асєла се одна велика глупота. Там глупота да глупоти їде, і глупотою поганє.

Повідомлення.

ДО ВСІХ ХВ. БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ, СЕСТРИЦТВ І ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Згідно із ухвалою 15-тої год. конвенції і референдуму всіх членів, ухвалено видати календар на рік 1925. Календар вже готовий і висилка до відділів вже почалась. Обов'язковим місцевого уряду кожного відділу буде всі календарі роздати для членів і союдувати по 30 центів за приміток. Належність за календарі дістав кождий відділ в рахунок за місяць грудня 1924.

З огляду, що се послідній місяць р. роні і що за видання календаря У. Н. Союз об'язаний заявляти Свободі щог місяць, проситься всіх членів як рівнож і урядників, щоби за календарі належність зібрати сега місяця і в цілости гроші переслати. В сей спосіб омийнєш непотрібних переносів довів на слідуючий рік.

Так само проситься всіх Вн. П. Секретарів, щоби висилки рахунків і звітів, не здержували аж до послідного дня в місяці або як де котрі опізняються аж до першого слідуючого місяця. Рахунки і висказ повинні бути вислані вже 26-го грудня, щоби можна вкінчити всієї праці в час, та замкнути книги для контролю рахунку і державної.

Книжочки і відзнаки для нових членів висилано 4. грудня, а рахунки та висказ 8. грудня. Як би котрий із П. Секретарів послинок не отримав, нехай зголоситься сеячас, а не жде до кінця місяця.

Роман Свободан, фін. секр.

